



# Rapport Armoedebaarometer 2014

September 2014

## Inhoudsopgave

1. De Armoedebaarometer voorgesteld	2
2. Armoede gewikt en gewogen	2
2.1. Gezondheid	
2.2. Arbeid	
2.3. Inkomen	
2.4. Wonen	
2.5. Onderwijs	
2.6. Samenleven	
3. Besluit	7
4. Evaluatie van het Vlaamse Regeerakkoord 2014-2019	10
4.1. Gezondheid	
4.2. Arbeid	
4.3. Inkomen	
4.4. Wonen	
4.5. Onderwijs	
4.6. Samenleven	
5. Algemeen besluit	15
Bijlage: Overzicht tabellen Armoedebaarometers	

## 1. De Armoedebaarometer voorgesteld.

Decenniumdoelen 2017, het samenwerkingsplatform van veertien organisaties die de krachten bundelen om de leefsituatie van mensen in armoede structureel te verbeteren, is aan zijn zevende Armoedebaarometer toe.

De gegevens uit de EU-SILC enquête werden dit jaar gevonden in de Vlaamse Armoedemonitor 2014. Het betreft de cijfers uit 2012. In de tabellen staan de verwijzingen naar andere bronnen.

Vanuit deze cijfers maakten de partners van Decenniumdoelen 2017 een doorlichting van het Vlaamse Regeerakkoord 2014-2019

## 2. Armoede gewikt en gewogen

De economische en financiële crisis die de wereld sinds 2008 teistert, wordt zichtbaar in onze cijfers. De vorige barometers stonden op knipperlicht, vandaag staat de barometer op rood. De nieuwe Vlaamse en federale regeringen kunnen deze cijfers niet negeren. Ook binnen een besparingsbeleid is een sociaal en een sociaal-rechtvaardig beleid mogelijk en noodzakelijk.

De algemene indicator voor kinderarmoede staat op rood. In 2012 werden 10.5% van de kinderen geboren in een kansarm gezin. De cijfers voor 2013 zijn nog alarmerender: 11.2% van de kinderen geboren in 2013, leven in een kansarm gezin. Tegenover 2011 is dit respectievelijk een stijging van 0.7 procentpunt en 1.5 procentpunt.

Belangrijke vaststelling, bijna 60% van deze kinderen hebben een moeder uit een niet-EU-land.

De nieuwe Vlaamse en federale regering zal meer dan ooit initiatieven moeten nemen om deze omvangrijke groep armen uit de armoede te halen.

### 2.1. Gezondheid

In 2012 ervoer 6.5% van de bevolking zijn **gezondheidstoestand** als slecht tot zeer slecht. Dit is een lichte daling tegenover 2011 met 0.3 procentpunt. Deze daling is volledig op rekening van de niet-armen te schrijven, het subjectief ongezondheidsgevoel bij niet-armen daalde tot 5% In tegenstelling tot mensen in armoede waarbij er een stijging is tot 13%. Ten opzichte van de nulmeting is dit een toename van 2 procentpunt.

3% van de bevolking moest in 2012 gezondheidszorgen of een bezoek aan de tandarts uitstellen omwille van financiële redenen. Bij personen met een inkomen boven de armoedegrens ging het om 2.0%, maar bij mensen in armoede om 8%. In vergelijking met 2011 is dit stabiel gebleven (een stijging met 0.1 procentpunt voor mensen in armoede). De kloof tussen beiden blijft ondanks alle maatregelen bestaan. Gezinnen uit niet EU-landen stellen hun zorg meer uit dan gezinnen uit EU-landen: 7% uit niet-EU-landen tegenover 2% uit EU-landen. Bovenop de financiële redenen komt voor hen het ontbreken van cultuursensitiviteit binnen de zorg. Bijzondere aandacht voor deze groepen binnen de gezondheidszorg is noodzakelijk.

### 2.2. Arbeid

8.6% van de volwassenen leefde in 2012 in een **huishouden zonder inkomen** uit betaald werk. Dit aandeel is ten opzichte van 2011 stabiel gebleven. Het percentage kinderen dat in een gezin leeft zonder inkomen uit betaald werk is daarentegen gedaald met 0.8%.

Vergelijken we de evolutie sinds 2011 dan zien we dat de **werkloosheidsgraad** bij de actieve bevolking gestegen is met 0.3 procentpunt tot 4.6%. Deze toename is volledig te wijten aan de hogere

werkloosheid bij de niet EU-burgers. De werkloosheidsgraad bij laaggeschoolden is stabiel gebleven (7.1%), licht gedaald bij de oudere werknemers (-0.4 procentpunt tot 3%) en bij de jongeren eveneens stabiel gebleven (+ 0.1 procentpunt tot 12.8%). Bij de niet-EU-burgers is de werkloosheid gestegen van 19.9% tot 24.6%!

In 2011 bedroeg de werkzaamheidsgraad van de bevolking van 15 tot 64 jaar nog 71.8%, in 2012 is deze licht gedaald tot 71.5%. De werkzaamheidsgraad steeg tot 2010 en daalde vanaf dan. De daling is volledig te wijten aan de slechtere werkzaamheidsgraden bij laaggeschoolden (van 53.3% in 2010 tot 51.7% in 2012) en bij mensen geboren buiten de EU (van 53.4% in 2010 tot 51.8% in 2012). Bij ouderen stijgt de werkzaamheidsgraad tot 40.5% (+2.3 procentpunt tegenover 2010).

Deze negatieve trend zien we tevens in de cijfers van de VDAB die de schoolverlaters opvolgt. Schoolverlaters die na een jaar nog werk zoeken stijgt van 11.7% in 2012 tot 13% in 2013. Het aandeel schoolverlaters dat enkel BUSO heeft gevolgd stijgt onrustwekkend van 31.2% tot 37%.

Het aandeel langdurige werklozen daalt tegenover 2013 met bijna 10 procentpunt van 36.5% tot 26.9% in 2013. De activeringspolitiek van de VDAB blijkt een effect te hebben.

Het percentage werkenden dat leeft onder de armoederisicogrens stijgt van 3.1% in 2011 tot 3.4% in 2012. Hierbij knoopt Vlaanderen terug aan bij de iets hogere cijfers van 2010. Het percentage arme werkenden blijft echter onder de 4%. De vraag is of dit cijfer zal stijgen onder druk van een strengere activering of hoger aanbod van deeltijdse jobs.

De tewerkstelling in de sociale economie groeit verder aan, van 21.175 VTE gesubsidieerde doelgroepwerknemers (2011) tot 21.520 VTE werknemers (2013). De grootste groep is werkzaam in de beschutte werkplaatsen (13.520) en de sociale werkplaatsen (3.929). De grootste stijging vinden we in de arbeidszorg: van 1.457 in 2011 tot 1.910 in 2013. Het aantal werknemers in invoegbedrijven daalt stevig van 970 deelnemers in 2011 tot 570 in 2013. Ook binnen de Lokale Diensteneconomie tekenen we een, zij het een lichte daling op van 1669 (2011) tot 1591 (in 2013). De toekomst van de sociale economie wordt bepaald door het pas in voege zijnde decreet maatwerk, het decreet lokale diensteneconomie en het decreet werk- en zorgtrajecten. De resultaten hiervan zijn vandaag nog onduidelijk.

Ook in 2012 staan de indicatoren met betrekking tot arbeid op oranje. Verschillende indicatoren geven aan dat de arbeidsmarkt in Vlaanderen licht achteruit gaat. Deze indicatoren staan echter op rood voor een aantal kansengroepen: laaggeschoolden en mensen uit een niet-EU-land gaan in alle indicatorensets er stevig op achteruit. De economische crisis is vooral voelbaar bij deze groepen.

### **2.3. Inkomen**

Bijna 11% van de Vlamingen (10.9% of 680.000 personen) heeft een maandelijks inkomen onder de armoederisicodrempel. Dit is een forse stijging met 1.1 procentpunt ten opzichte van 2011 (plus 70.000 personen). Hiermee eindigt een stelselmatige daling van de inkomensarmoede die we sinds 2008 (nulmeting) noteerden.

Verschillende kansengroepen zijn kwetsbaar, maar hebben zich ten opzichte van 2011 en de nulmeting verbeterd. De alleenstaanden hebben een armoedepercentage van 13% (-1.5 procentpunt tegenover 2011), de eenoudergezinnen een armoedepercentage van 22% (-0.2 procentpunt tegenover 2011) en de ouderen een armoedepercentage van 17% (-1.1 procentpunt tegenover 2011).

Eén kansengroep daarentegen heeft het bijzonder moeilijk: het armoedepercentage bij de niet-EU-burgers bedraagt in 2012 35% tegenover 9% bij de EU-burgers. Een vergelijking met vorige jaren is wegens gebrek aan cijfers niet mogelijk.

De subjectieve armoede-indicator evolueert eveneens negatief: van 15% naar 15.3%. Deze indicator is sinds de nulmeting met 3.6 procentpunt gestegen. we zien dat de kansengroepen ook op deze indicator hoog scoren. 38% van burgers uit niet-EU-landen en eenoudergezinnen, 21% van de alleenstaanden en 13% van de ouderen (>65) duiden aan dat ze het moeilijk hebben om rond te komen.

15% van de Vlamingen kan zich geen grote onverwachte aankoop (>900 EUR) veroorloven. Dit is een lichte daling van 0.6 procentpunt. Hierdoor zou de stijging die we de afgelopen jaren noteerden gestopt zijn. De vraag is nu of deze daling zich de komende jaren zal verder zetten.

In tegenstelling tot vorige indicator zien we dat de overmatige schuldenlast bij veel gezinnen fors stijgt. Bijna 66.000 gezinnen hebben een collectieve schuldenregeling, bijna 10.000 gezinnen meer dan in 2012.

Dezelfde negatieve trend zijn we bij kinderen en jongeren die leven in armoede. Het armoederisicopercentage (11%) als de subjectieve armoede (18%) stijgt.

De economische en financiële crisis wordt duidelijk als we naar de armoederisicopercentages kijken. Bijna 11% van de Vlamingen hebben het moeilijk om rond te komen, bijzonder de kansengroepen. Zowel de Vlaamse als de federale regering dienen daarom ook voorzichtig te zijn als ze de sociale zekerheid willen hervormen. Ondoordachte maatregelen kunnen het armoederisicopercentage exponentieel doen toenemen.

## 2.4. Wonen

In 2013 telde Vlaanderen 148.078 **sociale huurwoningen**. Een stijging van bijna 10.000 woningen ten opzichte van de nulmeting en 1.864 woningen tegenover 2012. Het sociaal objectief uit het grond- en pandendecreet blijkt inderdaad een impuls te geven. Dit is echter nog steeds een kleine impuls.

Het aantal personen op de wachtlijst stijgt elk jaar: er staan momenteel 107.000 gezinnen op de **lijst**. Het extra aanbod dat elk jaar wordt gerealiseerd is een druppel op een hete plaat. Jaarlijks kunnen er ongeveer 8.000 huishoudens (mutatie binnen de sociale huisvesting + nieuwbouw; berekening door de Vlaamse Woonraad) een sociale woning krijgen. Dit betekent 13 jaar wachten!

Het sociaal objectief in het grond- en pandendecreet was het eerste echte antwoord op de problematiek van de wachtlijsten. Helaas werd het objectief van 43.000 sociale huurwoningen telkens opnieuw verlegd. Het werd eerst vastgelegd op 2020, dit werd verlaet naar 2023 en in het huidige Vlaams regeerakkoord naar 2025!

Met de **woonquote**, het aandeel van het netto gezinsinkomen dat maandelijks naar huur of hypotheek gaat, krijgen we een idee van de betaalbaarheid van de huisvesting. De woonquote werd in 2005 en in 2013 berekend. De cijfers voor 2013 zijn voorlopig en onder voorbehoud. Vergelijkingen met voorgaande jaren is moeilijk omwille van andere berekeningswijzen.

Uit het voorlopig resultaat van het woononderzoek 2013 kunnen we concluderen dat bijna de helft van de huurders (48.6%) een woonquote heeft van meer dan 30% terwijl 1/4<sup>de</sup> de eigenaars een woonquote hebben van meer dan 30%. Tegenover 2005 zijn er beduidend meer huurders die een hoge woonquote hebben (+9.4 procentpunt) dan eigenaars (+3.9 procentpunt).

8.2% van de Vlaamse bevolking ervaart de **woonkosten** als een zware last. Sinds de nulmeting stijgt dit gestaag (+1.6 procentpunt). 26% van de huurders en maar 3% van de eigenaars in 2012 ervaren de woonlasten als te zwaar. Dezelfde kansengroepen komen opnieuw in beeld, zij ervaren de woonkosten als een zware last: 23% van de alleenstaanden, 20% van de eenoudergezinnen, 18% van de werklozen, en 14% van de niet-EU-burgers.

De **energiekosten** vormen bij gezinnen met de laagste inkomens een grotere last dan voor de hogere inkomens. Het aantal betalingsproblemen stijgt dan ook gestaag. Ongeveer 160.000 huishoudens zijn klant bij hun sociale leverancier (elektriciteit of gas). Sinds de nulmeting zijn dit 70.000 gezinnen meer. 70.000 gezinnen hebben in 2012 een budgetmeter of een stroombegrenzer.

De problematiek van energiearmoede hangt nauw samen met de kenmerken van de woning, vb een gebrekkige isolatie. In 2012 hadden 37% van de huurders en 15% van de eigenaars te kampen met een of meer gebreken aan comfort in de woning. Dit is een daling ten opzichte van vorige jaren. Vooral de woningen van de eigenaars vertonen een sterke verbetering: van 27.7% naar 15%. Voor huurders is de

daling minder sterk: van 44.4% naar 37%. Het Vlaams renovatiebeleid (renovatiepremie) heeft een duidelijk positief effect gehad op de kwaliteit van de woningen van eigenaars. Deze premie was zo populair dat de Vlaamse regering de voorwaarden heeft moeten verstrengen. Eenzelfde beleid werd in veel mindere mate gevoerd naar de private huursector. Verhuurders konden een renovatiepremie krijgen. Via de huursubsidie worden woningen strenger gecontroleerd, en de strengere bewaking van de kwaliteit (strijd tegen verkrotting) levert een verbetering van het woonbestand op.

Het woononderzoek van 2013 zal de woonproblematiek scherp stellen. Uit het voorgaande blijkt dat huurders grote betalingsproblemen of een te zware woonlast hebben. Zwakkere inkomensgroepen hebben nog perspectief op de sociale als de private huurmarkt.

## 2.5. Onderwijs

Op basis van het PISA-onderzoek uit 2012 bleek dat 13.7% van de 15-jarigen enkel de meest eenvoudige leestaken kon uitvoeren. Dit is een stijging met 0.3 procentpunt. Dit is wijten aan de slechtere resultaten voor de eerstegeneratieleerlingen.

De kloof tussen allochtonen en autochtone leerlingen op vlak van wiskunde en leesvaardigheid vergroot tegenover 2009 en 2006. 1<sup>ste</sup> generatieleerlingen scoren in 2012 slechter dan in 2006 en 2009. 2<sup>de</sup> generatieleerlingen doen het beter dan in 2006 en 2009. De kloof tussen de autochtone en 2<sup>de</sup> generatieleerlingen blijft even groot of vergroot nog. Met andere woorden, de inspanningen om iedereen mee te krijgen en op een gelijk vlak te brengen verkleinen de kloof niet.

8.7% van de Vlaamse leerlingen stroomde in 2012 **ongekwalificeerd** uit het secundair onderwijs en beschikt dus ten hoogste over een diploma lager secundair onderwijs. Er is een verbetering zichtbaar (een daling van 0.9 procentpunt) ten opzicht van vorige jaren. Deze daling is zichtbaar zowel bij jongens als meisjes. Tegenover de nulmeting is er een opmerkelijke daling (-1.3 procentpunt). Deze trend bevestigt het PISA-onderzoek. 2<sup>de</sup> generatieleerlingen scoren hoger dan vroeger en zullen dus minder ongekwalificeerd uitstromen. De vraag is of het groeiende aandeel van 1<sup>ste</sup> generatieleerlingen de trend zal terug doen ombuigen.

De cijfers met betrekking tot de schoolse vertraging laten een dubbel beeld zien: enerzijds een daling in het lager onderwijs (naar 1.5%: -0.15 procentpunt), en anderzijds een opmerkelijke stijging in het secundair onderwijs (naar 8.2% : +1.71 procentpunt).

De kloof tussen jongeren zonder migratieachtergrond en jongeren met een migratieachtergrond blijft groot.. Zorgwekkender is echter de groeiende kloof tussen de 1<sup>ste</sup> generatieleerlingen en de rest. Er moeten dringend inspanningen geleverd worden om iedereen mee te nemen en op een gelijk vlak te brengen.

## 2.6. Samenleven

Verschillende drempels maken het gezinnen in armoede moeilijk om te participeren aan de samenleving. Nochtans draagt deelname aan cultuur, jeugdwerk en sport bij tot identiteitsbeleving, individuele ontplooiing en weerbaarheid.

Het percentage personen dat deelneemt aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten nam sinds de start van de Armoedebaarometer toe, zowel bij personen met een inkomen hoger dan de armoedegrens (van 38.2% naar 55.7%) als bij mensen in armoede (van 26.5% naar 32%). De kloof tussen beide is echter nog nooit zo groot geweest.

Het percentage mensen dat nooit een museum, tentoonstelling of galerij bezoekt is ivoor laaggeschoolden gestegen (van 72.9% naar 77.8%), maar gedaald voor de hooggeschoolden (van 37.2% naar 28.6%). De kloof tussen beide is nog nooit zo groot geweest (bij de nulmeting 41.1%, nu 49.2%). Dit bevestigt de bovenstaande participatiekloof.

Hetzelfde merken we op bij het percentage dat aangeeft nooit te participeren aan theater of een toneelvoorstelling van een amateurgezelschap. Een stijging bij de laaggeschoolden (van 79.6% naar 82.5%) en een daling bij de hooggeschoolden (van 71.2% naar 63.7%). De kloof tussen beide bedraagt nu 18.8%, en bij de nulmeting 15.1%.

Het bereik van het Steunpunt Vakantieparticipatie, dat mensen met een laag inkomen de kans biedt om er toch even tussenuit te zijn, vergroot elk jaar. In 2013 bereikte het 111.341 personen, een stijging met bijna 7.000 ten opzichte van 2012 (104.931 personen). Het Steunpunt toont de noodzaak en het succes aan van gerichte acties naar kansengroepen.

Ten opzichte van vorige jaren hebben we geen informatie over het internetgebruik of wie zich geen vakantie kan veroorloven.

Meer jongeren zijn lid van een sportvereniging of een jeugdvereniging, zowel jongeren uit het ASO, TSO als BSO. De sterkste stijgingen zien we bij jongeren uit het ASO (sportvereniging) en TSO (jeugdvereniging). Alle jongeren beoefenen minder kunst dan in 2010 (-7 procentpunt).

De kloof tussen hoogopgeleiden en laagopgeleiden is het voorgaande jaar vergroot. De inspanningen die geleverd worden om iedereen te doen te participeren werkt vooral ten gunste van de hoogopgeleiden. Inspanningen moeten m.a.w. meer gefocust worden op de participatie van alle kansengroepen.

### **Racisme en discriminatie als factor in het armoede verhaal**

Binnen de armoedeproblematiek, zijn mensen met een migratieachtergrond jammer genoeg goed vertegenwoordigd. Voor hen speelt de factor racisme & discriminatie een niet te ontkennen rol in hun armoedeverhaal.

Discriminerende praktijken en achterstellingsmechanismen in vb. het onderwijs, op de arbeidsmarkt en de huurmarkt maken dat mensen sneller in armoede terecht komen en maken het moeilijker om eruit te geraken. Daarom vermelden we in deze tekst ook een aantal feiten en cijfers over racisme en discriminatie in twee maatschappelijke domeinen waarin dit fenomeen heel duidelijk speelt en ook in cijfers kan gegoten worden.

#### **Discriminatie op de arbeidsmarkt**

Uit onderzoek van 2013 blijkt dat jonge schoolverlaters van Turkse origine dubbel zoveel Cv's moeten uitsturen voor ze worden uitgenodigd voor een job interview<sup>1</sup>. Het verschil in opleidingsniveau verklaart slechts voor 1/3<sup>de</sup> het verschil in werkloosheidsgraad.<sup>2</sup> Uit Europees onderzoek uit 2009 bleek dat 34% van de mensen van Turkse of Marokkaanse origine de afgelopen 5 jaar discriminatie ervoeren in de zoektocht naar werk<sup>3</sup>.

#### **Discriminatie op de huurmarkt**

De praktijktests van het Minderhedenforum in 2012 gaven aan dat 1 op 3 kandidaat-huurders met een buitenlands klinkende naam wordt gediscrimineerd op de Vlaamse woninghuurmarkt, en al in de eerste fase van de zoektocht naar een woning, namelijk een informatief telefoongesprek.

In een enquête van het Minderhedenforum (2014) geeft 52,3% van de respondenten aan al discriminatie te hebben ervaren in de zoektocht naar een geschikte woning. Het probleem van huurdiscriminatie wordt ook bevestigd in de Diversiteitsbarometer Wonen van het Interfederaal Gelijke kansen Centrum, zeker bij de immobiliënkantoren. Maar liefst 42% van de immokantoren gaat in op de vraag van verhuurders om huurders met een migratieachtergrond te weren.

---

<sup>1</sup> Baert, S., Cockx, B., Gheyle, N. & Vandamme, C. 2013. Etnische discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt voor schoolverlaters. Liever Jonas dan Okan?

<sup>2</sup> Liebig & Widmaier, 2009: 26; Neels & Stoop, 2000: 6-7

<sup>3</sup> EU-MIDIS –rapport 2009 (European Minorities Discrimination Survey), FRA

### **3. Besluit**

#### **Gezondheid**

*Doel: een halvering van de gezondheidsongelijkheid tussen arm en rijk*

*Resultaat: de kloof is groter geworden en evenaart de kloof die we vastgesteld hebben bij de nulmeting. De halvering is m.a.w. verder weg dan ooit.*

*De betaalbaarheid van gezondheidszorg is ten opzichte van 2013 stabiel gebleven, maar ten opzichte van de nulmeting zijn er in 2012 tweemaal zoveel gezinnen onder de armoedegrens die zorg moeten uitstellen omwille van financiële redenen (8%).*

We beschikken binnen het domein gezondheid slechts over een update van twee indicatoren. De indicator subjectief gezondheidsgevoel toont een negatieve evolutie. Tot vorig jaar daalde het aantal armen met een ongezondheidsgevoel, in 2012 stijgt dit met bijna 2 procentpunt!

De indicator m.b.t. de betaalbaarheid duidt aan dat het aantal mensen die zorg moeten uitstellen reeds twee jaar onverantwoord hoog ligt (8%).

#### **Arbeid**

*Doel: een halvering van het aantal gezinnen waar niemand werkt*

*Resultaat: ten opzichte van de nulmeting is de lichte daling die we vorige jaren optekenden, gestopt.*

Het percentage volwassenen dat leeft in een gezin zonder inkomen uit betaald werk lag in 2012 even hoog als in 2011 (8.6%) en iets lager dan tijdens de nulmeting (9.2%). Bij kinderen nam het af en was het iets lager dan tijdens de nulmeting (6.4% versus 6.5%).

We zien dat vooral de niet-EU-burgers het gelag van de crisis betalen. Alle kansengroepen hebben lagere of stabiele werkloosheidscijfers. De werkloosheid bij de niet-EU-burgers stijgt daarentegen met bijna 5% tot 24.6%.

Ook jongeren met een BUSO-achtergrond hebben het bijzonder moeilijk op de arbeidsmarkt (van 31 naar 37% dat na een jaar nog werk zoekt). Heel wat jongeren met een BUSO-achtergrond hebben tevens een migratie-achtergrond!

De crisis is vandaag uitermate zichtbaar bij mensen met een migratieachtergrond.

#### **Inkomen**

*Doel: voor elk gezin, ongeacht de samenstelling, minstens een inkomen dat de Europese armoederisicodrempel bereikt*

*Resultaat: een aantal sociale minima blijven onder de armoedegrens, ondanks sporadische verhogingen*

Het armoederisicopercentage blijft stijgen en nadert het percentage tijdens de nulmeting (10.9% versus 11.4%). Een vijfde van de eenoudergezinnen en een zesde van de ouderen leven in armoede. Meer dan 1/3 van de niet EU-burgers leeft in armoede (35%).

Mensen hebben het moeilijker om rond te komen (15.3%) en de overmatige schuldenlast stijgt exponentieel.

De economische en financiële crisis duwt mensen in armoede, vooral mensen met een migratieachtergrond worden getroffen.

## **Wonen**

*Doel: een toename van het aantal goede en betaalbare huurwoningen met 150.000 eenheden, waarvan minstens de helft sociale woningen zijn.*

*Resultaat: sinds de nulmeting zijn er bijna 10.000 sociale huurwoningen bijgekomen, of 13% van het beoogde doel.*

Tussen 2011 en 2012 kwamen er 1.864 wooneenheden bij. De komende jaren verwacht men een hoger aantal omwille van het hoog aantal projecten die lopende zijn. De vraag is of dit tempo zal volgehouden worden aangezien de Vlaamse regering de termijn van het Grond- en pandenbeleid heeft vooruitgeschoven naar 2025.

De wachtlijsten blijven stijgen en gezinnen moeten 13 jaar wachten vooraleer ze een woning kunnen krijgen. De aangroei van de bevolking zal de druk op de wachtlijsten enkel vergroten.

De woonquote blijft hoog voor huurders, de helft van het aantal huurders moet meer dan 30% aan woonkosten betalen. De woonlasten en energielasten blijven eveneens stijgen.

Enkel de kwaliteit van ons woningbestand blijft verbeteren. De voorbije renovatie-inspanningen leveren resultaat vooral voor de eigenaars en maar in beperkte mate voor de huurders.

Het woonbeleid is nog steeds teveel gericht op eigenaarschap waardoor er te weinig middelen zijn voor een degelijk woonbeleid dat zowel gericht is op huren als kopen.

## **Onderwijs**

*Doel: een daling tot 3% van laaggeletterdheid en laaggecijferdheid bij jongeren, in alle onderwijsvormen en voor alle jongerengroepen*

*Resultaat: de laaggeletterdheid en laaggecijferdheid stijgt ten opzichte van 2011 en de kloof tussen leerlingen zonder migratieachtergrond en leerlingen met een migratieachtergrond vergroot.*

De PISA-resultaten zijn verontrustend. De laaggeletterdheid en laaggecijferdheid ten opzichte van de vorige meting stijgt. Belangrijker nog is dat de kloof tussen *leerlingen zonder migratieachtergrond en leerlingen met een migratieachtergrond* opnieuw stijgt. De kloof tussen de eerstegeneratieleerlingen en de leerlingen zonder migratieachtergrond is fors gestegen. De eerstegeneratieleerlingen doen het slechter dan in 2008 en 2011. De tweedegeneratieleerlingen doen het beter, maar doordat de leerlingen zonder migratieachtergrond het nog beter doen wordt de kloof ook tussen hen groter.

Gelijke kansen en resultaten in het onderwijs zijn nog heel ver weg.

### **Evoluties in de barometer**

Decenniumdoelen pleit voor een halvering van de armoede tegen 2017. Op het vlak van onderwijs meten we dit aan de daling van de laaggeletterdheid bij 15 jarigen. In 2008 bedroeg deze 14.1%, een voorzichtig dalende trend tekende zich of met een cijfer van 13.4% in 2011. Met deze trend zou onmogelijk de doelstelling gehaald worden. In 2014 moeten we vaststellen dat met 13.7% zelfs een (weliswaar beperkte)negatieve evolutie is ingezet.

Iets beter nieuws is er betreffende de ongekwalificeerde uitstroom. Met 8.7% zit deze opnieuw op het niveau van 2011 en betekent een daling met 1,3 procentpunt tegenover 2008. Weliswaar nog ruim onvoldoende om het doel van maximaal 5% te halen tegen 2017.

Achter deze cijfers gaan verschillende groepen schuil. Zo kennen onze centrumsteden en zeker de grootsteden een opmerkelijk hogere ongekwalificeerde uitstroom. Deze kan oplopen tot een kwart van de leerlingen. Van excellent onderwijs is dan geen sprake, zelfs een onderscheiding zit er niet in. De kloof tussen arm en rijk wordt verder versterkt door het onderwijs. Ook jongeren met een migratieachtergrond blijven het moeilijk hebben op onze scholen. Dit is niet enkel een fenomeen van taal, de sociaaleconomische kenmerken van deze jongeren (de armoedecijfers bij deze groepen lopen tot meer dan 50%!) spelen zeker een even grote rol. Volgens de PISA resultaten boeken we wel een lichte vooruitgang wat betreft tweede generatie jongeren, maar gaan we achteruit



voor eerste generatie migranten. Zeker op plaatsen met veel nieuwkomers vraagt dit de nodige ondersteuning en inspanningen om deze kloof weg te werken.

### **Samenleven**

*Doel: mensen in armoede verbreden hun netwerken*

*Resultaat: het aandeel mensen onder de armoegrens dat aangeeft buitenshuis deel te nemen aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten is de afgelopen jaren toegenomen. Tot vorig jaar verkleinde de kloof tussen hen en de rest van de samenleving. Dit jaar vergroot de kloof opnieuw. , De toename is vooral te vinden bij mensen met een inkomen hoger dan de armoedegrens. Deze grotere kloof wordt bevestigd als we kijken naar de participatie aan cultuur. Daar zien we dat laaggeschoolden steeds minder participeren.*

De initiatieven om mensen te laten participeren aan het verenigingsleven en aan cultuur is vandaag te weinig gericht op kansengroepen. Een grotere focus is noodzakelijk.

Racisme en discriminatie stijgen in de samenleving. Dit leidt tot allerlei vormen van sociale uitsluiting en minder participatie.

#### 4. Evaluatie Vlaams regeerakkoord

De vorige Vlaamse regering definieerde armoedebestrijding als een topprioriteit. Het daartoe ontwikkelde VAPA (Vlaams Actieplan Armoedebestrijding) voorzag 15 prioriteiten waarvan echter slechts weinig werden gerealiseerd. Er werden eerste stappen gezet in een Uitpas, een armoedetoets werd gerealiseerd, er kwam een huursubsidie voor mensen die 4 jaar op een wachtlijst staan voor een sociale woning en er werd een steunpunt beleidsrelevant onderzoek opgericht.

Op het einde van de legislatuur werd er ook 4,5 miljoen euro vrijgemaakt om de kinderarmoede via de lokale besturen aan te pakken.

#### **Van een structurele vermindering van de armoede was echter geen sprake.**

De vraag is of in het nieuwe regeerakkoord wel sprake is van een vernieuwd inzicht in, en structurele aanpak van het armoedeprobleem.

**‘Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan’ voorziet weliswaar een apart (en bescheiden) hoofdstuk maar blijft vooral vaag, zonder concrete timing en budgetten.**

Veel zaken zijn nog voor ruime interpretatie vatbaar en wachten op concretisering. Er zijn echter ook voorstellen waarvan we nu al weten dat ze bij de concrete uitwerking wel vérstreckende( negatieve) gevolgen zullen hebben

**Ook de septemberverklaring** van maandag jl. beantwoordde weinig vragen. Meer zelfs, de maatregelen waar wel concrete cijfers beschikbaar zijn, verzwakken de herverdeling. Terwijl de meeste dossiers veel vragen open laten.

Het regeerakkoord telde 169 pagina's waarvan minder dan anderhalve pagina over armoede handelt.

Op de 24 pagina's van de septemberverklaring vinden we geen woord over armoede.

#### **4.1. Gezondheid**

Vlaanderen krijgt via de zesde staatshervorming meer bevoegdheden rond gezondheid. Deze blijven vooral geconcentreerd op preventie, organisatie eerstelijnszorg en infrastructuur (bv ziekenhuizen).

Het Vlaams regeerakkoord is op veel vlakken ook onduidelijk. Vooral wat er niet staat, maakt ons meer dan ongerust.

Wij zijn voorstander van een vermaatschappelijking van de zorg waarbij de gebruiker centraal staat. Maar van de noodzakelijke ondersteuning van mensen in zwakkere posities is weinig terug te vinden. Enkel bij de thuiszorg spreekt het regeerakkoord over aandacht voor de meest kwetsbaren. Deze aandacht wordt echter niet geconcretiseerd.

Door de integratie van tegemoetkomingen en rechten in de Vlaamse sociale bescherming creëert Vlaanderen een gemakkelijker toegang tot deze rechten en tegemoetkomingen. De kostprijs is echter een forfaitaire bijdrage, met een sociale correctie voor wie een verhoogde tegemoetkoming heeft in de ziekteverzekering. In de regeerverklaring lezen we dat de persoonlijke bijdrage in de stijgende kosten zal worden verhoogd.

Dit wordt enkel concreet voor de zorgverzekering en de kinderopvang.

In de zorgverzekering wordt de bijdrage voor personen die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming in het kader van de ziekteverzekering verhoogd tot 25 euro, voor de gewone gebruiker tot 50 euro.

We ondersteunen de opmaak van een handvest voor de rechten van de gebruiker, i.z. voor de zwaksten. Een handvest zonder garanties biedt echter geen waarborg voor een gelijke toegang tot welzijn en zorg.

Over de uitbouw van wijkgezondheidscentra (of vormen daarvan) is weinig te vinden. Evenmin over de specifieke gezondheidsproblemen van kansengroepen.

## 4.2. Arbeid

De uitvoering van het decreet **'werk- en zorgtrajecten'** is een goede zaak. Personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt moeten een aangepaste begeleiding krijgen die niet enkel rekening houdt met werk- maar ook met zorg- en welzijn gerelateerde uitdagingen (bv. mentale/fysieke problemen, financiële problemen). Of dit dé weg is voor personen in armoede om aan het werk te geraken is twijfelachtig. Voor deze groep is inkomen echter vaak het meest prangende probleem. En dit los je natuurlijk niet op door mensen een traject te laten volgen als werkzoekende, zieke, leefloner. Zij hebben nood aan duurzaam, betaald werk.

Er wordt een beperkt groeipad voorzien voor de **sociale economie** (maatwerk + lokale diensteneconomie). Dit is absoluut onvoldoende als je weet dat er bijvoorbeeld bij de VDAB alleen al voor het circuit van de beschutte werkplaatsen 6000 werkzoekenden wachten op een plaats.

Het **maatwerkdecreet** wordt verder uitgerold. Belangrijk hierbij is om niet enkel aandacht te hebben voor de doorstroom van sterke werknemers naar de reguliere sector, maar ook te kijken hoe de zwakste werknemers in de sector hun plaats vinden en te zorgen dat zij niet worden verdrongen.

Het **activeren** van steeds meer personen met een 'grote afstand tot de arbeidsmarkt' roept vragen op over de plaats waar deze mensen terecht kunnen na hun activeringstraject. Welke jobs zijn er beschikbaar voor deze mensen? Veel extra jobs in de sociale economie komen er alleszins niet bij. Het kan niet de bedoeling zijn om deze personen te activeren zonder dat zij uitzicht hebben op betaald werk, laat staan dat zij het risico lopen om gesanctioneerd te worden omdat zij geen job vinden.

Het regeerakkoord is weinig overtuigend wanneer het aankomt op het aan het werk helpen van personen van allochtone origine. Nochtans is de armoede bij deze groep schrikbarend hoog. Meer duurzaam, betaald werk voor personen van allochtone origine is dan ook hoogdringend.

## 4.3. Inkomen

**De nieuwe Vlaamse Regering bespaart fors op alle beleidsdomeinen die in het leven van mensen in armoede van belang zijn.** Hoe zwaar deze besparingen op het inkomen zullen doorwegen is momenteel nog onduidelijk. Duidelijk is wel al de kosten voor bijvoorbeeld kinderopvang, zorgverzekering en mobiliteit zwaarder op het gezinsinkomen zullen wegen. Dit zal gezinnen uit de lagere middenklasse in moeilijkheden brengen om hun budget te blijven rondkrijgen en gezinnen in armoede het nog moeilijker maken.

Maatregelen zoals het afschaffen van de gratis hoeveelheid water en energie wegen zwaarder door voor mensen die het al moeilijker hebben. Of de alternatieven voor kwetsbare mensen die de Vlaamse Regering vooropstelt er komen voor dat de afschaffing in werking treedt is onduidelijk. Het blijft eveneens sterk af te wachten hoe Vlaanderen de belofte op meerdere domeinen om sociale correcties door te voeren of de zwaksten te sparen zal vormgeven. Het moet alleszins duidelijk zijn dat dit over meer mensen gaat dan enkel mensen met een leefloon. Deze groep moet minstens iedereen die recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming omvatten.

De overheveling van de **kinderbijslag** naar Vlaanderen brengt alvast niet de verhoogde selectiviteit in het systeem die zo nodig is om o.a. de gestegen kinderarmoede te bestrijden. Eerder is het bang

afwachten of de hervorming die het regeerakkoord vooropstelt niet meer kwetsbare gezinnen, vooral de grote, minder zal geven.

De regeerverklaring maakt dit niet duidelijker. De Vlaamse regering zal de kinderbijslag in 2015 niet indexeren, wat een forse besparing oplevert, maar uiteindelijk gevoeld wordt door de zwaksten.

Het minimumtarief voor de kinderopvang zal verhoogd worden behalve voor diegenen die recht hebben op een verminderd tarief. Zij behouden het minimumtarief dat vandaag geldt. Er is de grootste onduidelijkheid wie daar recht op heeft. De kind korting op de ouderbijdrage in de kinderopvang blijft behouden.

Tot slot bouwt Vlaanderen verder aan de uitbouw van een **Vlaamse Sociale Bescherming**. Problematisch hierin is dat niet iedereen daar volgens draagkracht aan bijdraagt. Er is immers een lager tarief voor een groep mensen die het moeilijker hebben (met de bedenking of Vlaanderen deze groep niet te beperkt zal zien) en slechts één ander tarief voor alle andere mensen. Dit bouwt dus een systeem van sociale bescherming waar zij die al minder hebben meer moeten bijdragen.

#### 4.4. Wonen en energie

Met de nieuwe bevoegdheid inzake **woonbonus** kon een stevige herverdeling teweeg gebracht ten voordele van financieel kwetsbare gezinnen. Deze mensen huren vaak te dure niet-kwalitatieve woningen op de private huurmarkt. Vaak geven mensen dan ook meer dan 30% van hun gezinsbudget uit aan wonen. Helaas zal de nieuwe Vlaamse Regering enkel besparen op de woonbonus, een herverdeling die een wezenlijke invloed zou hebben op de inkomens van zij die het nodig hebben, blijft uit .

Ondanks de titel ‘Een **toegankelijke private huurmarkt**’ lezen we niets over het tegengaan van discriminatie, wat nochtans een grote hinderpaal is op de private huurmarkt, niets over een substantiële huursubsidie, huurprijnsregulering, of een centraal huurwaarborgfonds. Evenmin is er iets terug te vinden over de problematiek van de thuisloosheid.

Controversieel is het idee van **tijdelijke contracten** in de **sociale huisvesting**. Op het eerste gezicht valt er iets voor te zeggen, zeker met het beperkte aandeel sociale woningen dat we vandaag hebben. Er zijn natuurlijk ook heel wat argumenten contra: de werkloosheidsval, de woonzekerheid die in het gedrang komt, de sociale mix die in het gedrang komt,...

Een tweetal fundamentele vragen zijn hier van belang :

Welk model van sociale huisvesting streven we na? En is de markt niet efficiënter voor de beoogde ‘hogere’ inkomenscategorieën?

Dit laatste geldt ook voor de taalbereidheidsvoorwaarden die naar een resultaatsverbintenis zullen evolueren. De vraag is ook hoe ze dit dan zullen rijmen met de bestaande rechtspraak, die het recht op wonen heel sterk vooropstelt.

Het groeipad (43.000 woningen) voor een uitbreiding van het aantal sociale woningen is verlengd tot 2025. De DCD doelstelling van 75.000 woningen tegen 2017 is verder weg dan ooit. Als je weet dat meer dan 100.000 gezinnen op de wachtlijst staan, lijkt de situatie ernstig én hopeloos.

We lezen niets over een grondwettelijk **recht op energie** (leefbaar minimumpakket van elektriciteit, gas en water dat nooit afgesloten mag worden). Wel: de afschaffing gratis kWh. Voorzien maatregelen om energie-armoede tegen te gaan. De vraag is of de middelen dan wel selectief en daadwerkelijk efficiënt ingezet zullen worden? En ook de heroriëntering van de middelen energiescan naar maatregelen die energie-armoede aan de bron aanpakken, met een sterke operationele rol voor sociale economieprojecten. Tevens wil men de energiearmoede aanpakken via lager verbruik, prioritaire inzet op energiebesparende maatregelen *met behoud van minimale levering van aardgas en elektriciteit*.

#### 4.5. Onderwijs

Het nieuwe Vlaamse regeerakkoord begint het hoofdstuk onderwijs met de vermelding dat dit 'excellent' is. Enige zin voor overdrijving is de nieuwe Vlaamse regering niet vreemd. Met een ongekwalificeerde uitstroom van 8.7% (jongeren die het onderwijs verlaten zonder diploma noch gedurende de laatste vier weken een opleiding volgden) is het volgens ons nog veel te vroeg om gewag te maken van excellent onderwijs. Bovendien zien we een sterke toename van het aantal leerlingen met twee of meer jaar achterstand in het secundair onderwijs tot 8.18%.

Het regeerakkoord gaat ook over 'knelpunten' die moeten aangepakt worden in het onderwijs. Jammer genoeg lijken **leerachterstand of ongekwalificeerde uitstroom** niet belangrijk genoeg om verder op in te gaan in de tekst.

Over het secundair onderwijs wordt maar met één zinnetje gerept: de uitvoering van het masterplan. Als we de uitspraken van de coalitiepartners over dit plan mogen geloven, lezen ze allemaal iets anders in dit plan. Is dit de reden voor deze vaagheid en vooral, zal het plan dan echt het onderwijs hervormen? Schoolachterstand en -uitval beginnen al in het basisonderwijs. Ook hier is het speuren naar enige plannen of goede voornemens, zonder resultaat. Het voornemen om meer kinderen vanaf 3 jaar effectief naar school te laten gaan staat wel in het regeerakkoord. Hoe men dit zal aanpakken blijft nog een vraagteken.

Ook de **betalbaarheid van het leerplichtonderwijs** komt niet aan bod. De hevige discussie rond de inschrijvingsgelden in het hoger onderwijs, ging helemaal voorbij aan al die leerlingen en hun ouders die al van in het basisonderwijs worstelen met schoolfacturen. Eens in het secundair onderwijs rijzen de kosten de pan uit, zeker in het technisch en beroepsonderwijs. Hierover opnieuw niets in het regeerakkoord. Is het opnieuw afwachten tot het eerste schrijnende verhaal de kranten of de televisie haalt? Zou de boterhammentaks die heel wat scholen willen invoeren ook gelden als je slechts een lege brooddoos hebt?

#### **Waarheen met het onderwijs?**

Er valt erg weinig af te leiden uit het regeerakkoord wat betreft concrete maatregelen om de ongelijkheid in het onderwijs te bestrijden. De automatische toekenning van de studietoelagen zou er deze legislatuur dan toch moeten komen. Dat is het zowat.

Als we van de positieve kant kijken dan betekent dit dat inspanningen rond gelijke onderwijskansen verder gezet zullen worden. Het duurt enkele jaren vooraleer de cijfers bepaalde evoluties in het onderwijs weerspiegelen, dus zou het kunnen dat de trend naar een lagere ongekwalificeerde uitstroom blijvend is.

Een meer negatieve (of is het realistische) kijk kan besluiten dat de komende legislatuur weinig of geen extra inspanningen op stapel staan. GOK, maximumfactuur, optrekken studietoelages, betere leerlingenbegeleiding, huiswerkondersteuning ... geen woord hierover.

#### 4.6. Samenleven

**Algemeen** wordt in de domeinen cultuur, mobiliteit en sport sterk ingezet op publieke-private samenwerking. Deze domeinen commercialiseren zich waardoor er een streven is naar winst. De vraag is of deze domeinen winstgevend moeten zijn.

De gemeenten kunnen volledig autonoom een jeugd, cultuur en sportbeleid uitbouwen en beslissen hoeveel budget ze daaraan willen besteden. Een opname in het gemeentefonds biedt geen garantie dat die middelen integraal aan de desbetreffende beleidsdomeinen besteed worden.

Het concept basismobiliteit wordt basisbereikbaarheid.

Het garanderen van deze basismobiliteit is nu al een probleem. Dit wordt niet opgelost met een nieuw concept en zeker niet met besparingen bij de Lijn.

We zien duidelijk een focus op marktwerking binnen **cultuur**. De focus zal ook liggen op initiatieven met impact, bereik en uitstraling op Vlaams en internationaal niveau.

De Vlaamse regering erkent dat cultuur in Vlaanderen niet alleen gemaakt wordt door professionele kunstenaars, maar ook door vele amateurkunstenaars. Het regeerakkoord stelt dat er meer bruggen geslagen moeten worden tussen amateurkunsten en andere sectoren, zoals jeugd, onderwijs, met bijzondere aandacht voor het deeltijds kunstonderwijs, en professionele kunsten. Of de overheid hierin, gezien de focus, zal investeren is niet uitgesproken.

Positief is dat de Uitpas beschikbaar wordt in heel Vlaanderen, zodat de veelheid aan kortings-, voordeel-, klanten- en kansenpassen teruggebracht worden tot één geautomatiseerd systeem. Mensen in armoede kunnen zo op een niet-stigmatiserende manier participeren. Ook hier is geen budget voorzien om dit te realiseren.

Er is de intentie dat **het sociaal-cultureel werk** zijn voorttrekkersrol als bruggenbouwer in de samenleving zal bevestigen. Er is het plan om de sociaal-culturele sector te versterken, zodat deze kan blijven zorgen voor ontmoeting, ontspanning, gemeenschapsvorming, zelfontplooiing, sociale innovatie en creatief denkvermogen. De vraag is of dat effectief zal gebeuren gezien de aangekondigde besparingen.

**Sport** bevordert ook de inclusie van kansengroepen in onze samenleving. De Vlaamse Regering wil dan ook dat iedereen in zijn eigen buurt op een kwaliteitsvolle, gezonde en betaalbare manier een leven lang kan sporten. In de uitbouw van de sportinfrastructuur gaat het vooral over topsportinfrastructuur i.p.v. het breedtesportbeleid. Het is juist dat door te sporten mensen competenties verwerven die in alle domeinen van het leven van belang kunnen zijn. Maar sport gebruiken met als einddoel arbeidsactivering lijkt ons geen goede richting.

## 5. Algemeen besluit: Geen nieuwe inzichten, wel kille vooruitzichten.

De Decenniumdoelen zijn nog lang niet in zicht. In 2013 berekenden we dat aan het huidig tempo:

- Het nog 11, 5 jaar duurt vooraleer de gezondheidsongelijkheid gehalveerd is.
- We voor de halvering van het aantal gezinnen waar niemand werkt nog 40 jaar moeten wachten.
- Om voor elk gezin een inkomen te bekomen dat de Europese armoederisico drempel bereikt nog 36 jaar geduld moeten hebben.
- Het bereiken van de 75.000 sociale woningen extra nog 48 jaar nodig zijn.
- We de 3% laaggeletterdheid bereiken binnen 94 jaar bereiken.
- Om de netwerken van de mensen in armoede te verbreden nog 12 jaar nodig is .

In de **evaluatie** van de partijprogramma's (mei 2014) merkten we op dat heel wat partijen in hun programma's aandacht hadden voor armoedebestrijding maar evenzeer plannen voorstelden die tot een verhoging van de armoede en ongelijkheid zouden leiden.

We deden, gezien de stijgende ongelijkheid en de hoge armoede, een **oproep** tot de politieke partijen om eindelijk werk te maken van een structurele armoedebestrijding, met concrete timing en budgetten.

Wat weten we nu?

### 1. Armoede stijgt, regering zwijgt.

De doelstellingen uit het Pact 2020 voorzien in een daling van de armoede met 30% en een halvering van de kinderarmoede.

Na het Vlaams Regeerakkoord en de septemberverklaring (waarin het woord 'armoede' totaal ontbrak) wordt het duidelijk dat we de doelstellingen van het Pact 2020 niet zullen halen.

De resultaten van onze Armoedebaarometer 2014 zijn duidelijk: er zijn structurele maatregelen nodig om het tij te keren. Volgens onze Armoedebaarometer slagen we er niet in om alle mensen een menswaardig leven te garanderen.

Het leven voor mensen in armoede verbetert niet. De levenskost blijft stijgen. De financiële druk op de gezinnen blijft toenemen. Wie moet leven van een uitkering of van één inkomen heeft het zeer moeilijk. Meer zelfs, ook de laagste middenklasse wordt getroffen.

In het discours is sprake van de mensen die het echt nodig hebben. Wie zijn dat dan?

Zijn dat de gepensioneerden die na een loopbaan werken moeten rondkomen met een te laag pensioen? Of zijn het de alleenstaande moeders die alles doen om gezin en werk te combineren en toch de eindjes niet aan elkaar kunnen knopen? Of zijn het de mensen die langdurig ziek zijn met een minimale uitkering? Of zijn dat personen met een handicap? Of zijn het de werklozen die van het ene weekcontract naar het andere gaan? Of is het de student die tracht zijn opleiding af te maken met een leefloon?

Bij de al gekende concrete maatregelen wordt de herverdeling niet versterkt, wel teruggeschroefd.

### 2. Er werd geen gebruik gemaakt van opportuniteiten inzake **nieuwe bevoegdheden** (kinderbijslag en woonbonus). Van een heroriëntering van bestaande budgetten is geen sprake.

3. **De begroting is misschien in evenwicht, de samenleving hoe langer hoe minder.**

Met wat nu bekend is, zal de armoede niet dalen, integendeel.

Wie wil 'verbinden', 'vooruitgaan' en 'vertrouwen' moet een visie ontwikkelen, concrete maatregelen nemen en middelen vrijmaken.

Als we willen dat deze mensen kansen krijgen om deel te nemen aan de huidige samenleving, dan moet er ingezet worden op een sterker sociaal beleid. De politiek staat voor de uitdaging om te kiezen voor een solidaire samenleving en structurele maatregelen te nemen die vooral de maatschappelijk kwetsbare groepen van onze samenleving ten goede komen.

4. De eerste signalen uit de **Federale** onderhandelingen zijn weinig belovend. Nog geen enkel woord over armoedebeluid. Wij zijn de beloftes om de uitkeringen op te trekken tot boven de armoedegrens nog niet vergeten.

Het lijkt erop dat deze winter niet alleen de stroom in zes zones afgekoppeld zal worden, maar dat de 1.6 miljoen mensen in armoede letterlijk en figuurlijk in de kou blijven staan.

Bijlage : Overzicht tabellen Armoedebarmeters

Initiatiefnemers van de Decenniumdoelen2017 zijn ABVV, ACLVB, ACV, Beweging.net, Minderhedenforum, Samenlevingsopbouw Vlaanderen, Socialistische Mutualiteiten en socio-culturele verenigingen, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, Netwerk tegen armoede, Uit de Marge en Welzijnzorg. Met de actieve en financiële steun van Cera en Stichting P&V.

Voor meer achtergrond bij de Decenniumdoelen 2017, zie [www.decenniumdoelen.be](http://www.decenniumdoelen.be)